

Dorpscanon van Folsgeare

Het reidpôltsje aan de Tsjaerddyk (nummer 24 en 22)

© Foto archief voormalige gemeente Wymbritseradiel

Het reidpôltsje aan de Tsjaerddyk (nummer 24 en 22)

De kerk van Folsgeare bezat al eeuwenlang een ‘reidpôltsje’ (stukje grond, begroeid en omgeven door riet), kadastraal nrs. 740 en 741, aan de Tsjaerddyk. Hoe de kerk het in bezit heeft gekregen, is niet bekend. Waarschijnlijk is het al voor de reformatie in 1580 aan de kerk geschonken.

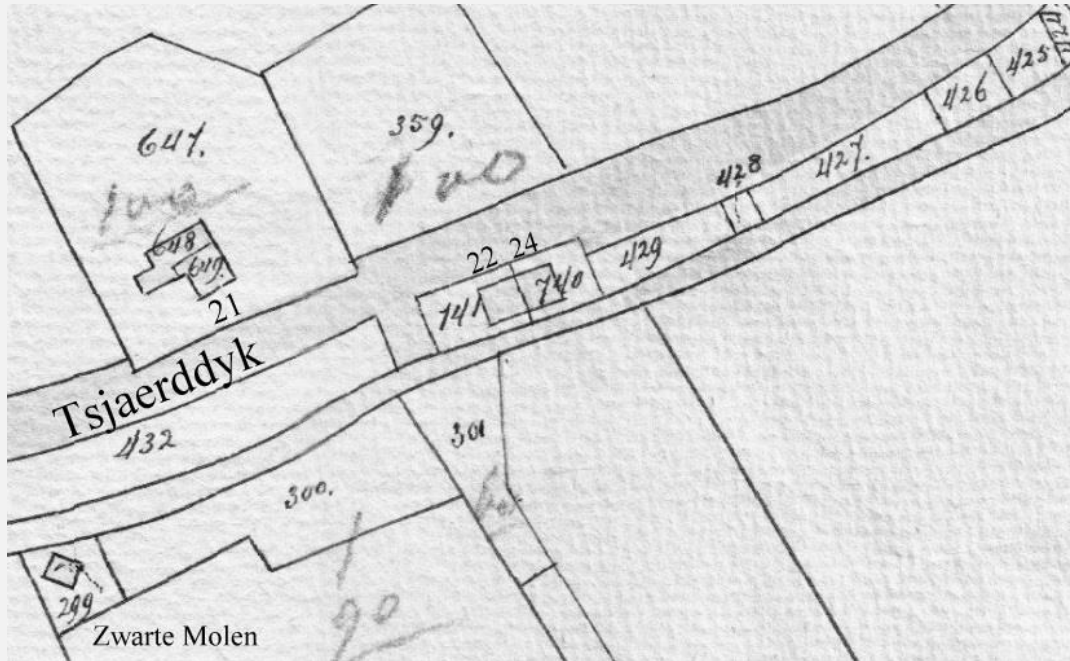
In die tijd was het niet ongewoon om een stuk land te schenken aan de kerk. In ruil daarvoor werd er voor het zielenheil van de overledene gebeden. Volgens het kerkarchief wordt het ‘pôltsje’ al sinds 1685 jaarlijks voor een schappelijke prijs verhuurd.

Echter, in het jaar 1875 staan de zaken er heel anders voor. De kerkvoogden zijn naarstig op zoek naar financiën om de bouw van de nieuwe kerk te kunnen

Dorpscanon van Folsgeare

Het reidpôltsje aan de Tsjaerddyk (nummer 24 en 22)

bekostigen. Ze besluiten het 'pôltsje' te verkopen. Veel zal het niet opleveren, maar alles is meegenomen nu de financiële nood hoog is.

Afb. kadaster

Het 'pôltsje' wordt in de verkoop gedaan, maar het duurt nog een jaar voordat er iemand in geïnteresseerd is.

De broers Salomon (in Folsgeare Sake genoemd) en Sjirk Heyns, zonen van Wilhelmus Salomon Heyns en Evertje Sikkes Goënga uit Wolsum, kopen het 'pôltsje' op 23 mei 1876 voor 75,- gulden van de kerk.

Ze laten er een dubbele woning op bouwen en voegen er een klein stukje grond van de gemeente aan toe. Salomon en zijn tweede vrouw Anke de Jong (getrouwd in 1867) wonen met hun kinderen op nr. 24.

Sjirk, in 1870 getrouwd met Lambertje van Zanten uit Nijland en hun zoon, gaan op nr. 22 wonen.

Salomon huurt tussen de dijk en de vaart, naast het huis een stukje grond erbij en begint er een koemelkerij.

In 1886/1887 koopt hij de stukjes grond met kadastrale nrs. 426, 427 en 429 die hij al een paar jaar huurde.

Dorpscanon van Folsgeare

Het reidpôltsje aan de Tsjaerddyk (nummer 24 en 22)

Als Sjirk in 1891 besluit terug te gaan naar Wolsum, koopt Salomon de helft van Sjirk erbij. Niet voor eigen gebruik, maar voor de verhuur.

Hij zet een advertentie in de LC:

Woning te huur met keuken, werk en turfhoek, kelder, bak enz. aan de kunstweg te Folsgeare.

Opmerking: als een bestaande onverharde weg werd verhard, noemde men de weg een kunstweg, (zie de aanbesteding 1863, verderop in de tekst)

Hessel Nettinga uit Oosthem heeft trouwplannen en hij zoekt onderdak. Samen met zijn toekomstige bruid Akke Twijnstra wordt hij de volgende bewoner.

Op 9 november 1892 is er een bescheiden feest als Salomon en Anke 25 jaar getrouwd zijn. Dochter Evertje is inmiddels getrouwd met Eeltje Bootsma. Salomon en Anke genieten van de kleinkinderen, speciaal van het tweede, die naar hem Sake is genoemd.

Op 22 december 1901 overlijdt Anke de Jong op de leeftijd van 82 jaar en Salomon blijft achter met zijn dochter Ynskje. Als Ynskje in 1903 ook trouwt, zit Salomon alleen op het 'pôltsje'. Hij moet het doen met zijn beesten en boeken. De Statenbijbel en het martelarenboek zijn z'n favoriete lectuur.

Op 18 maart 1908 blijft het stil in huize Heyns. Als buurman Hessel poolshoogte gaat nemen, vindt hij Salomon dood op bed. Hij is 71 jaar oud geworden.

De erfgenamen, zijn kinderen Ynskje en Evertje, houden boelgoed en zetten de twee panden te koop.

In herberg Oosterhout te Nijland wordt door notaris Johan Menno Goslings de finale veiling gehouden. De woningen en de 'pôltjes' land komen apart in de verkoop.

Hessel Nettinga, die het pand op nr. 22 huurde, koopt **het huis op nr. 24** met de koemelkerij en de 'pôltsjes' land. Hij betaalt er 930,- gulden voor. Bovendien koopt Hessel Nettinga in 1912, uit de nalatenschap van Botje Meinderts Wijnia, weduwe van Hessel Rintjes Boschma, de stukjes hooiland nrs. 432, 433, en 434 erbij.

Dorpscanon van Folsgeare

Het reidpôltsje aan de Tsjaerddyk (nummer 24 en 22)

Afb. kadaster

Hessel blijft er wonen tot 1922, waarna het geheel wordt gekocht door Jouke Boschma. Deze verkoopt het in 1923 weer door aan Jentje Freerks Abma.

In 1925 koopt Gerben Tjittes Bouma het pand. In 1927 verkoopt hij het alweer aan Wietse Tjerks Wiersma. Wietse is de zoon van de welbekende “Lytse Tsjerk” uit het dorp.

Wietse Tjerks bevalt het goed aan de Tsjaerddyk en hij blijft er tot zijn overlijden in 1982 wonen. De erven Wiersma verkopen het pand met de koemelkerij aan de familie Koopmans. Al bij hun eerste kennismaking waren ze verkocht. Wat een prachtig uitzicht en wat een ruimte. Zeker toen de ruime koemelkerij bij het huis werd aangebouwd.

foto: archief gemeente
Wymbritseradiel.

De woning met de
koemelkerij voor de
verbouwing

Dorpscanon van Folsgeare

Het reidpôltsje aan de Tsjaerddyk (nummer 24 en 22)

nr 24, situatie 2021

foto Wytse Heida

Terug naar het pand op nr. 22.

Hessel Nettinga had in 1908 het huurhuis opgezegd en dat wordt aangekocht door Hendrik Jans Twijnstra, die het vervolgens doorverkoopt aan Jacob Wijnia. Dan komt het huis in bezit van Pier Cossen uit Nijland, die het na twee jaar weer aan Marten Stilma verkoopt.

In mei 1922 koopt timmerknecht Thomas Stallinga uit Oosthem het huis. Thomas en zijn vrouw Durkje zullen er tot 1968 blijven wonen.

foto: archief gemeente
Wymbritseradiel

Dorpscanon van Folsgeare

Het reidpôltsje aan de Tsjaerddyk (nummer 24 en 22)

Daarna wordt de woning verkocht aan de familie Eeltink uit Amsterdam. Het wordt nu een recreatiewoning. De familie maakt er 25 jaar intensief gebruik van.

In de jaren '90 wordt het huis verkocht en komt het in handen van een handelaar.

Korte tijd woont de vader van de eigenaar erin, totdat het doorverkocht wordt aan Steven van der Horst. Hij is sloopstimmerman van beroep en verbouwt het huis grondig. De entree (het klompenhok) aan de buitenzijde is o.a. door hem gebouwd.

Nadat hij een nieuwe baan vond in Roemenië is het huis in 2002 gekocht door Ginny Wassenaar die er nog steeds met veel plezier woont.

foto Atse Bruin

nr 22, situatie 2021,
foto Wytske Heida

Dorpscanon van Folsgeare

Het reidpôltsje aan de Tsjaerddyk (nummer 24 en 22)

De Tsjaerddyk was lang een onverharde weg en er kwam spaarzaam wat lokaal verkeer over de weg. Op 17 maart 1863 verandert dit echter. Er is dan een aanbesteding in het gemeentehuis te Sneek. Het bestek en voorwaarden liggen o.a. ter inzage bij E.G. Couperus, winkelier te Folsgeare waarin staat:

Het bevloeren en begrinden van den bestaanden weg vanaf den Mac-Adam-Weg van Sneek naar Bolsward nabij Tjalhuizum, door het dorp Folsgeare, langs den Tjaerddijk, tot het dorp Nijland, hebbende eene lengte van 4010 el.

Getekend Burgemeester van Wymbritseradeel, M. Bakker.

Nadat de Tsjaerddyk is bestraat, is de verkeers drukte nog niet noemenswaardig. Met de opkomst van de auto wordt het geleidelijk steeds drukker.

foto archief db Folsgeare

De Tsjaerddyk is nu een 60 km weg. In 2017 wordt de weg geheel opgeknapt en voorzien van een aantal snelheid remmende drempels.

Dorpscanon van Folsgeare

Het reidpôltsje aan de Tsjaerddyk (nummer 24 en 22)

foto Wytske Heida

Colofon

Tekst: Atse Bruin

Bewerking: Wytske Heida

Foto's: archief gemeente Wymbritseradiel, Atse Bruin, archief db Folsgeare, Wytske Heida

Kaartjes: kadaster

Disclaimer: Voor alle foto's geldt, dat er zorgvuldig is uitgezocht wie de eigenaar is en is toestemming gevraagd en gekregen voor gebruik in dit venster. Vensters over personen zijn geplaatst na feedback met betrokkene(n). Mocht er desondanks iets niet correct zijn, gelieve de redactie te informeren.